

Valt er iets te vieren als het om Gods schepping gaat? Psalm 104 werd voor mij een protestpsalm

In de Amersfoortse Westerkerk hadden we begin oktober een zangmiddag met begeleiding door het orgel gepland. Het zou de laatste zondag van de zogeheten ‘periode voor de schepping’ zijn, die in veel kerken wordt gevolgd binnen het liturgisch jaar. Het onderwerp viel dus eenvoudig op zijn plek. Ik opende Word om de liturgie op te stellen en tikte als thema in: ‘Vier de schepping!’

Toen haperde ik. Ik had ooit een uitvaartdienst van een goede natuurvriend meegemaakt onder datzelfde thema: ‘Vier de schepping!’ Die vriend was tot geloof gekomen toen hij reizend door Lapland zo sterk onder de indruk raakte van de natuur, dat hij overtuigd was geraakt van het bestaan van een Schepper. Hij ging op zoek en vond die Schepper in de Bijbel. Ik was destijds erg geraakt door deze dienst en het getuigenis dat daarvan uitging.

ogen sluiten

Maar nu kwam er een stroom tegenwerpingen bij me op. Vier de schepping? Is er wel iets te vieren als het om Gods schepping gaat? Als we in de kerk gaan zingen over de schoonheid van de schepping, sluiten we dan onze ogen niet voor wat er overal buiten de kerk gebeurt? Raken we dan niet letterlijk ‘losgezongen’ van de werkelijkheid van klimaatverandering en natuur die achteruit kachelt, van stikstof en plastic eilanden in zee?

De ceders zijn gekapt, water werd schaars.

Kun je bijvoorbeeld psalm 104, de natuurpsalm bij uitstek, nog wel zingen in de kerk? Het is een psalm vol verwondering over de natuur in het Midden-Oosten. Maar wat er wordt bezongen, vind je er nu nauwelijks terug: de ceders zijn gekapt, het water is een schaars goed geworden, Aziatische leeuwen en Syrische wilde ezels zijn er uitgestorven, Nubische steekbokken in hun voortbestaan bedreigd. Psalm 104 is een psalm vol gaten en witte plekken geworden. Het is helaas illustratief voor wat er wereldwijd met Gods schepping gebeurt.

Maar, had ik eerder bedacht, je kunt deze psalm wel zingen in verwachting: dit is de nieuwe wereld waarnaar we ons uitstrekken, waarop we hopen. Psalm 104 beschrijft niet alleen de wereld van toen, maar evengoed de wereld die God ooit gaat geven. Een wereld waar hemel en aarde elkaar opnieuw raken, sterker nog: in elkaar opgaan. Maar toch..., ook dat antwoord bevredigde me niet meer helemaal. Als ik iets wilde laten zingen, dan moest dat over het hier en nu gaan. Over onze verantwoordelijkheid.

Pas laat viel het me binnen: je kunt Psalm 104 ook zingen als protestsong! Als we Psalm 104 zingen, zingen we tegen alle krachten en machten die tot vervuiling en aantasting leiden in, tegen alles wat haaks staat op deze prachtige psalm. We protesteren tegen het leven zoals we dat zelf leiden. We hebben die psalm nodig om ons niet neer te leggen bij vernietiging en vervuiling, maar ons ertegen te verzetten en er de strijd mee aan te binden. De mooiste woorden over de natuur vormen het krachtigste verzet.

een luid gedruis

Ik kondigde Psalm 104 aan als protestsong. De verzen werden met overgave gezongen. En even later klonk ook Psalm 93. Organist Jaap Zwart liet het monumentale Flaes-orgel orgel bulderen. ‘Een woest geweld klinkt op van stroom en vloed, een luid gedruis dat alles beven doet.’ Het was even of de hele schepping met ons mee in opstand kwam en protesteerde, op die zondagmiddag begin oktober. Het was een indrukwekkend klimaatprotest.

In musea worden schilderijen besmeurd om aandacht te vragen voor klimaatverandering. Iemand plakte zich met hetzelfde doel vast aan een talkshowtafel. Ik hoop dat het helpt. Op mij maakten deze protestpsalmen meer indruk. Gods huis was op die zondag een huis van protest tegen alles wat een bedreiging vormt voor Gods weergaloze schepping. Ik heb er mijn vorm van klimaatprotest gevonden.

Embert Messelink, kerkelijk werker Westerkerk, Amersfoort.

Oud-directeur A Rocha Nederland.